

Nr 191

Av fröken **Bergegren m. fl.**, om *obligatoriskt civiläktenskap*.

(Lika lydande med motion nr 161 i Första kammaren)

I dagarna har till kyrkoministern av ett antal präster inom svenska statskyrkan riktats en fråga, om statskyrkoprästernas vigselplikt kan anses förenlig med samvetsfrihetens bud. Denna händelse är väl att se som en följd av att en del fall nyligen relaterats i pressen, där det uppstått diskussion om prästs vigselkyldighet och om rätt kan anses föreligga att såsom villkor för vigsel eller utformningen av vigselceremonien kan föreskrivas annat än vad som följer av gällande lag.

Oavsett vilken personlig inställning man har till de av en del präster sålunda demonstrerade samvetsbetänkligheterna, har dock under senare år en så pass livlig offentlig debatt förekommit kring dessa frågor att åtminstone de yngre prästerna, innan de avlagt prästlöftet och tillträtt avlönade befattningar inom svenska kyrkan, borde ha gjort klart för sig i vilken grad lagens föreskrifter komme att bilda ett för dem oöverkomligt hinder. Därmed är icke sagt att icke samvetsbetänkligheterna kan vara av allvarlig natur.

Förhållandet mellan stat och kyrka håller nu på att utredas, men det anses allmänt att det kommer att ta lång tid innan utredningens arbete blivit slutfört. Man vet heller icke om utredningen alls kommer att syssla med dessa problem. Det förefaller därför som om man redan nu, utan att avvakta utredningens resultat, borde kunna vidtaga en åtgärd, som åtminstone i många fall skulle kunna befria de ifrågavarande prästerna från deras samvetsbetänkligheter, nämligen att besluta att alla äktenskap skall ingås genom borgerlig vigsel, såsom förekommer i andra länder. För dem som har behov därav skulle det givetvis finnas full frihet att genom en särskild ceremoni inom den kyrka eller det religiösa samfund man tillhör bekräfta det ingångna äktenskapet. I sådant fall borde det kunna stå prästerna fritt att efter sitt samvete avgöra om de anser sig kunna konfirmera äktenskapet. Om borgerlig vigsel göres obligatorisk bör i konsekvens härmed lysningsförfarandet ändras till ett av civil myndighet ombesörjt kungörelseförfarande.

Under återopande av vad vi sålunda anfört föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta att hemställa till Kungl. Maj:t

att frågan om hur ett obligatoriskt civiläktenskap skall utformas skyndsamt utredes samt att förslag till erforderliga lagändringar därefter förelägges riksdagen.

Stockholm den 23 januari 1963

Astrid Bergegren

Mary Holmqvist

Stig Alemyr

Gunnel Olsson

Stellan Arvidson

Nr 192

Av herr Enskog m. fl., om utredning angående statstjänstemans ersättningskyldighet.

(Lika lydande med motion nr 163 i Första kammaren)

Arbetsledare, tjänstemän med ekonomiskt ansvar m. fl. i statens tjänst kan i många fall bli personligt ersättningsskyldiga för skador som uppkommit på grund av att de själva eller dem underlydande förbisett gällande bestämmelser, på grund av att de gjort felräkningar eller på grund av att andra begått brottsliga handlingar. Inom det privata näringslivet har det blivit allt vanligare att företagen tecknar försäkringar för att skydda den enskilde från förluster av denna art men inom den offentliga sektorn får de anställda själva svara för de utgifter de blir ålagda att betala. I vissa fall har personalorganisationer eller grupper av anställda själva ordnat med försäkringar eller fondavsättningar för att skydda de enskilda från förluster, som i många fall kan medföra förstörd ekonomi för många år framåt. Flertalet av de offentligt anställda saknar dock dylikt skydd även om vissa kassatjänstemän erhåller felräkningspengar.

Rent allmänt kan sägas att om alla föreskrifter följs så behöver inget inträffa som medför ersättningsskyldighet. Man får dock det intrycket att föreskrifterna är gjorda för att skydda företaget och tredje man men inte den enskilde tjänstemannen. Se exempelvis § 7 i arbetarskyddslagen där det sägs: »Arbetsgivare är pliktig att, under särskilt beaktande av vad nedan sägs eller med stöd av vad i denna lag föreskrives, iakttaga allt som med hänsyn till arbetets natur och de förhållanden, under vilka arbetet bedrivs, samt arbetstagares ålder, yrkesvana och övriga förutsättningar för arbetet